

Mate Parlov

Asovi plemenite vještine

Piše: LUKA MARIN VUCO

Mnogo je velikih imena proslavilo hrvatski boks, a Mate Parlov svakako je najveće. Osvajao je zlatna odličja na OI, SP i EP, a kao profesionalac 1978. godine postao je svjetski prvak po WBC verziji. U ovom se tekstu prisjećamo njega i mnogih drugih majstora ringa

Jedna od arhetipskih želja u čovjekovoj psihi je želja za borbom – goloruki fizički okršaji između pojedinaca obilježili su povijest čovječanstva od njegovih samih začetaka, a iz takve sklonosti s vremenom se razvio dugački niz borilačkih športova, međusobno vrlo različitih. Osnovna podjela je na udaračke, hrvačke i hibridne borilačke športove, iz kojih potom proizlaze brojni specifični športovi, više ili manje popularni. Ipak, jedan od njih definitivno je još davnih dana zauzeo primat – to je boks, često nazivan i plemenitom vještinom.

Boks ili šakanje definira se kao šport u kojem borci šakama nastoje jedan drugom zadati što više udaraca u lice i gornji prednji dio trupa s namjerom da protivnika sruše i onesposobe za borbu. Razvio se iz antičkoga šakanja koje je bilo poznato još prije 4000 godina. Šakanje je bilo popularno u Perziji, Egiptu, Grčkoj i Rimu, a suvremena inačica nastala je u 18. stoljeću u Engleskoj odakle se proširila čitavim svijetom.

Danas se boks dijeli na amaterski i profesionalni, a oba su iznimno popularna – amaterski kao jedan od najpraćenijih događaja na Olimpijskim igrama, a profesionalni kao jedan od najprofitabilnijih športova (o tome dovoljno govori činjenica da su prema Forbesovoj listi u 2015. godini dva najbogatija športaša na svijetu bili boksači Floyd Mayweather i Manny Pacquiao).

U aktualnom trenutku i Hrvatska ima pripadnika svjetske boksačke elite: Filip Hrgović prije pet godina okitio se brončanom medaljom na Igrama u Rio de Janeiru, da bi potom prešao u profesionalni boks i trenutno se kao neporažen nalazi na putu prema samom vrhu, i to u najprestižnijoj superteškoj kategoriji. Istina, iako kotira vrlo visoko na rang ljestvicama najrelevantnijih svjetskih boksačkih organizacija, potrebno je da se poklopi mnogo stvari za dogovaranje borbi s najprestižnijim boksačima današnjice.

Svejedno, već sada se može reći da je 29-godišnji Hrgović ostvario impresivnu karijeru, no on je tek jedan iz plejade sjajnih hrvatskih boksača koji su se velikim

Željko Mavrović

uspjesima upisali u povijest. Stoga se prisjetimo najvažnijih činjenica i ljudi koji su, svaki u svoje vrijeme, obilježili hrvatski boks.

POČECI BOKSA U HRVATSKOJ

U našim su krajevima boksačke borbe zabilježene još u 16. stoljeću na području Dalmacije na javnim svečanostima. Moderni boks u Hrvatskoj se počeo proučavati krajem 19. stoljeća u sklopu dvogodišnjeg tečaja za učitelje gimnastike (1893. – 1894.) kojeg je u Zagrebu organizirao Franjo Bučar, otac hrvatskog športa. Iz tog doba svakako treba spomenuti i Dragutina Šulcea, koji je kao istaknuta ličnost Hrvatskog sokola podučavao njegove članove boksu u teoriji i praksi.

Hrvatski boksački savez bio je među prvim nacionalnim športskim savezima koji su se nakon raspada Jugoslavije izborili za članstvo u međunarodnim federacijama

Brži razvoj boksa u Hrvatskoj krenuo je neposredno nakon završetka Prvog svjetskog rata. Teškoatletski klub Herkules iz Zagreba prvi je 1920. osnovao boksačku sekciju, a od 1923. takve sekcije napravili su i drugi klubovi: splitski Hajduk, zagrebačka Croatia, osječki Građanski...

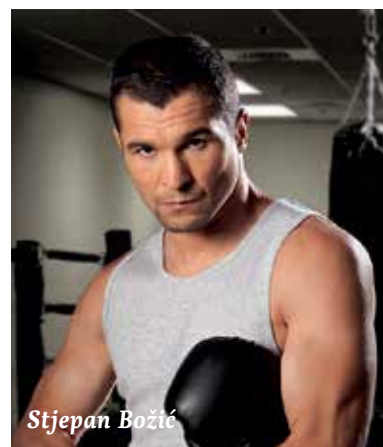
Prvi profesionalni boksački dvoboj u Hrvatskoj održan je 31. kolovoza 1919. u Zagrebu, u vrtu restauracije Kola, gdje je Stanko Kliček pobijedio Teda Franeka nokautom u 14. rundi. Prvo službeno boksačko natjecanje u Hrvatskoj održano je četiri godine kasnije – riječ je o Prvom pojedinačnom prvenstvu Zagreba koje se odvijalo u Jeronimskoj dvorani 6. ožujka 1923.

Dosta je vremena proteklo dok se 1934. nije osnovao Jugoslavenski boksački savez sa sjedištem u Zagrebu, čiji je prvi predsjednik bio Ljubo Thaller. Glavni zadatak Saveza bio je poraditi na masovnosti (u to doba bilo je devet registriranih boksačkih klubova u državi), kao i uvođenju reda po pitanju dvoboja amatera i profesionalaca, koji su usprkos međunarodnoj zabrani bili česta pojava.

Vrlo važna osoba za stručni napredak hrvatskih boksača bio je američki trener Jimmy Liggett, koji je nakon kraja boksačke karijere oženio Hrvaticu Rozu i 1930-ih doselio se u Zagreb, gdje je u Ilici otvorio privatnu školu boksa. Nakon izbijanja Drugog svjetskog rata postao je izbornik reprezentacije Banovine Hrvatske, a nakon

sloma Jugoslavije obnašao je dužnost izbornika reprezentacije Nezavisne Države Hrvatske, koja je bila vrlo aktivna sve do kraja rata.

U tim vremenima od hrvatskih boksača istakli su se Emil Krleža, Vjekoslav Jakopović, Mladen Jozić, Zlatko Hrbić, Ivan Hladni, Mijo Drvarić, Josip Devčić, Ivan Biondić, Milan Maglica, Josip Nagy, Leo Pollak...

Stjepan Božić

OD MASOVNOSTI PREMA KVALITETI

Poslije završetka Drugog svjetskog rata u Jugoslaviji je došlo je do velike reorganizacije športa, pa tako i boksa. Boksački savez Jugoslavije osnovan je u prosincu 1948., a Boksački savez Hrvatske u siječnju 1949. godine. U narednom razdoblju težilo se prebacivanju fokusa s masovnog bavljenja športom na decentralizaciju i podizanje kvalitete. Takvo usmjerenje s vremenom je dovelo do stasjanja vrhunskih hrvatskih boksača u međunarodnim okvirima.

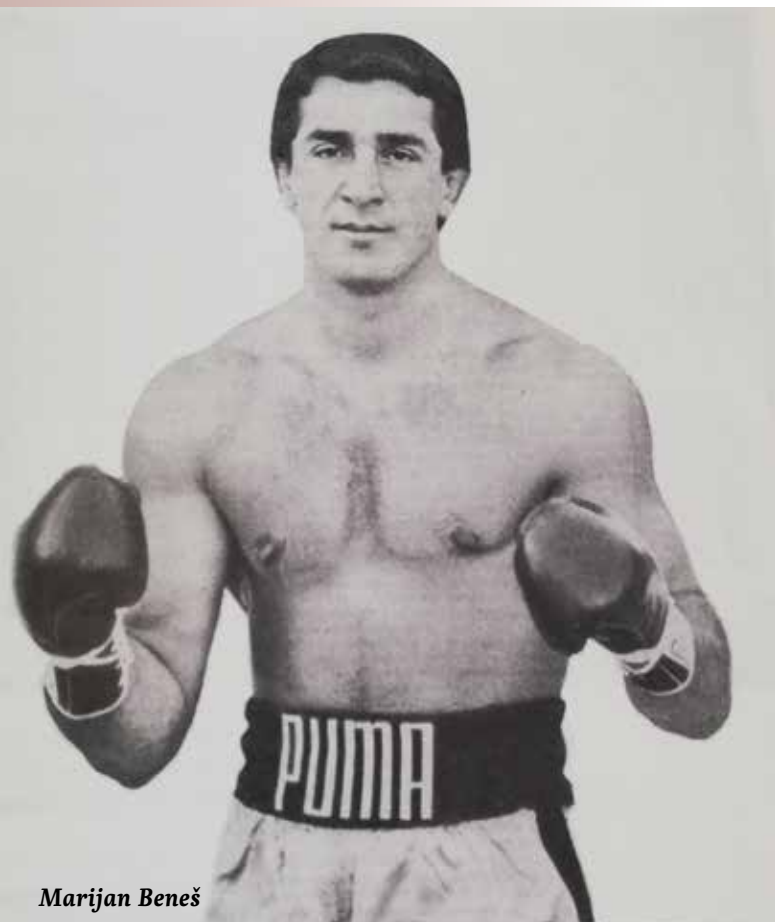
Mnogo je boksača koji su u tom razdoblju ostvarili sjajne, bilo amaterske, bilo profesionalne rezultate, no nekolicina se ipak izdvaja uistinu briljantnim karijerama. Marijan Beneš svoj je najveći amaterski uspjeh ostvario na europskom prvenstvu u Beogradu 1973. kada je postao kontinentalni prvak u poluvelter kategoriji. Potom se okrenuo profesionalnim borbama, a kruna drugog dijela karijere bilo je osvajanje naslova europskog prvaka u super velter kategoriji pobjedom nad Gilbertom Cohenom 1979. u Banjoj Luci. Ovu je titulu uspješno obranio četiri puta.

Beneš je bio poznat po svom beskompromisnom stilu boksiranja zbog čega je primao mnogo teških udaraca, stoga je 1983. bio prisiljen okončati sjajnu karijeru nakon što je ostao slijep na lijevo oko.

NEPONOVLJIVI MATE PARLOV

Mate Parlov svakako je najveće ime hrvatskog boksa. Nastupao je u srednjoj, a od 1971. u poluteškoj kategoriji. Na europskom prvenstvu 1969. osvojio je srebrnu medalju. Osvojio je zlatne medalje na Olimpijskim igrama 1972., svjetskom prvenstvu 1974. i europskim prvenstvima 1971. i 1973. Prestižnu nagradu Zlatnu rukavicu stekao je 1967. i 1969. Od 1975. karijeru je nastavio kao profesionalac; europski prvak postao je 1976., a svjetski prvak po WBC-u 1978. godine. U anketi Sportskih novosti 1971., 1972. i 1974. bio je proglašen najboljim športšem Jugoslavije.

Još se jedan hrvatski boksač upisao u olimpijsku povijest – Anton Josipović osvojio je zlato u poluteškoj kategoriji na Igrama u Los Angelesu 1984. u zaista specifičnim okolnostima. Naime, poslije polufinalne pobjede automatski je zavrijedio zlato zbog toga što je u drugom polufinalu Evander Holyfield diskvalificiran budući da je

Marijan Beneš

Filip Hrgović

nakon sudačkog znaka za prekid borbe nokautirao svog suparnika Kevina Barryja, koji pak posljedično nije mogao nastupiti u finalu. Nakon prelaska u profesionalce Josipović nije uspio održati istu razinu kvalitete...

Hrvatski boksački savez bio je među prvim nacionalnim športskim savezima koji su se nakon raspada Jugoslavije izborili za članstvo u međunarodnim federacijama. HBS postao je član Europske amaterske boksačke organizacije (EABA) 16. ožujka 1991. te Međunarodne amaterske boksačke organizacije (AIBA) 20. veljače 1992.

MAVROVIĆ, DRVIŠ, BOŽIĆ...

Najveće boksačke uspjehe u neovisnoj Republici Hrvatskoj potpisali su Željko Mavrović, Stipe Drviš i Stjepan Božić. Mavrović je u amaterskom boksu ostvario 124 pobjede uz 16 poraza. Nastupio je na Olimpijskim igrama u Seulu 1988. i Barceloni 1992., a od 1993. borio se kao profesionalac: od 28 nastupa, 22 susreta riješio je nokautom, a samo je jednom izgubio. Pobijedivši Francuza Christophea Bizota 1995. postao je europski prvak u teškoj kategoriji. Europskog naslova, koji je uspješno branio šest puta, dobrovoljno se odrekao u siječnju 1998.

U meču za naslov svjetskog prvaka po WBC-u održanome 26. rujna 1998. u Uncasvilleu bio je poražen po bodovima od branitelja naslova Britanca Lennox Lewisa, kojega je primorao da tek drugi put u karijeri ostane u ringu svih 12 rundi...

Drviš je od 1999. nastupao kao profesionalac u poluteškoj kategoriji te je 8. veljače 2003. postao europski

prvak pobijedivši Talijana Silvia Branca, a svjetsku titulu po WBA-u dohvatio je također u okršaju s Brancom četiri godine kasnije.

Božić je kao profesionalac osvojio naslov svjetskog prvaka u supersrednjoj kategoriji po WBF-ovoj verziji svladavši u Zagrebu 4. lipnja 2005. Nadera Hamdana u borbi za ispražnjeno mjesto prvaka.

Osim svih predstavljenih, zavidne karijere ostvarili su i Tomislav Krizmanić, Ivan Prebeg, Miljenko Rubelji, Damir Škaro, Branko Šobot, Milivoj Bulat, Pero Tadić, Marijo Šivolija-Jelica...

Treba spomenuti i potomka hrvatskih iseljenika, Kanađanina Georgea Chuvala koji je dvaput neuspješno boksaio za svjetski naslov u teškoj kategoriji, a posebno je zvučan okršaj protiv Muhammada Alija u Torontu 1966., kada je izgubio sudačkom odlukom nakon 15 rundi.

Svi oni dali su svoj doprinos u pisanju hrvatske boksačke povijesti, a Filip Hrgović približava se vrhuncu svoje karijere, koja će, nadamo se, ostati zapamćena kao jedna od najvećih u Hrvata.

Profesionalni boks je šport koji je još odavno poprimio mnoge karakteristike šoubiznisa, stoga je potrebno mnogo strpljenja na putu prema vrhu. Vjerujemo da će Hrgović uskoro dočekati svoju borbu za svjetski naslov i zapečatiti svoje mjesto u povijesnim knjigama.

LITERATURA:

Bušić, Zvonimir. Šampioni hrvatskog i svjetskog boksa 1719-1998. Zagreb: Hrvatski športski muzej, 2002.

<https://www.enciklopedija.hr/>